

Κύριε Αρχηγέ
Κύριε Υπαρχηγέ
Κύριε Διοικητή Ενιαίου Συντονιστικού Κέντρου Επιχειρήσεων
Κύριε Συντονιστή Υποστήριξης
Κύριε Περιφερειάρχη
Αγαπητοί συνάδελφοι
Κυρίες και κύριοι

«Δεν θέλω τίποτε άλλο παρά να μιλήσω απλά,
να μου δοθεί ετούτη η χάρη.

Γιατί και το τραγούδι το φορτώσαμε με τόσες μουσικές
που σιγά – σιγά βουλιάζει»

Αυτά τα λόγια, αναφέρει ο νομπελίστας ποιητής μας Γιώργος Σεφέρης σ' ένα ποίημά του, και αυτά τα λόγια μου ήρθαν στο νου, όταν μου ανατέθηκε να μιλήσω για την 25^η Μαρτίου.

Σ' αυτές τις εκδηλώσεις περισσεύουν τα μεγάλα λόγια για να υμνήσουν τα γεγονότα και έτσι απομακρυνόμαστε από την ουσία τους.

Η 25^η Μαρτίου είναι μέρα διπλής χαράς για τον χριστιανικό ελληνισμό.

Σήμερα καλούμαστε να τιμήσουμε τη μέρα όπου λαμπρός Άγγελος σταλμένος από τον ίδιο το Θεό, ανακοίνωσε στην Παναγία την απόφαση του Κυρίου μας να φέρει στον κόσμο τον Υιό του.

Συνάμα τιμάμε όσους ξεσηκώθηκαν το 1821 για να αποτινάξουν την οθωμανική κυριαρχία κάτω από την οποία βρίσκονταν οι Έλληνες για σχεδόν 400 χρόνια, σβησμένοι από τον κατάλογο των ελεύθερων εθνών...

Η Επανάσταση του 1821 δεν χρειάζεται μεγάλες ρητορείες για να αναδειχθεί· είναι από μόνη της ένα μεγάλο γεγονός, **το σημαντικότερο γεγονός της νεότερης ιστορίας μας**. Είναι η επανάσταση ενός λαού που, απογοητευμένος από τη στάση των τότε Μεγάλων Δυνάμεων, αποφασίζει να πιστέψει στον εαυτό του και να προσπαθήσει με τις δικές του δυνάμεις να διεκδικήσει τη Λευτεριά του: «Απ' τα κόκαλα βγαλμένη / των Ελλήνων τα ιερά / και σαν πρώτα ανδρειωμένη / χαίρε ω χαίρε Ελευθεριά» γράφει ο Σολωμός στον «Ύμνο εις την Ελευθερία». Με την Επανάσταση του 1821, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο προοίμιο του πρώτου Συντάγματος, που ψηφίστηκε από την Α' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου, «*Το ελληνικόν έθνος κηρύττει ενώπιον Θεού και ανθρώπων την πολιτικήν αυτού ύπαρξιν και ανεξαρτησίαν*».

Πως φτάσαμε όμως ως την κήρυξη της Επανάστασης του 1821; Είχαν προηγηθεί 400 χρόνια καταπίεσης, διώξεων και αυθαιρεσίας από την Οθωμανική εξουσία, καταπίεσης που οδηγούσε τα πιο δυναμικά στοιχεία της ελληνικής κοινωνίας είτε στη μετανάστευση, είτε όσοι δεν άντεχαν να ζουν κάτω από την οθωμανική κυριαρχία να καταφεύγουν στα βουνά και εκεί να

σχηματίζουν ένοπλα σώματα που μάχονταν την οθωμανική εξουσία. Αυτούς, η εξουσία θα τους ονομάσει απαξιωτικά κλέφτες. Οι κλέφτες, όπως αναφέρει κάπου ο Μακρυγιάννης, θα αποτελέσουν τη μαγιά της λευτεριάς.

Σε αυτά τα 400 χρόνια είχαν προηγηθεί και άλλες προσπάθειες ώστε οι Έλληνες να αποτινάξουν την Οθωμανική κυριαρχία και να κερδίσουν την Ελευθερία τους. Η διαφορά όμως των προηγούμενων εξεγέρσεων από την Επανάσταση του 1821 είναι ότι οι αρχικές έγιναν με τη βοήθεια ή την υποκίνηση κάποιας ξένης δύναμης, ενώ **τώρα το έθνος αποφασίζει να στηριχτεί στις δικές του δυνάμεις**. Και αυτό συμβαίνει μέσα σ' ένα αρνητικό διεθνές περιβάλλον απέναντι σε κάθε επαναστατικό κίνημα από τις δυνάμεις της Ιερής Συμμαχίας, η οποία είχε συγκροτηθεί το 1815 στο συνέδριο της Βιέννης. Οι Έλληνες δεν λογάριασαν με τη λογική ούτε τη δύναμη του αντιπάλου, ούτε τι στάση θα κρατούσαν οι τότε μεγάλες Δυνάμεις. Αναφέρει χαρακτηριστικά ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης στο λόγο που εκφώνησε στην Πνύκα στους μαθητές του Γυμνασίου Αθηνών τον Οκτώβριο του 1838: «Όταν αποφασίσαμε να κάμωμε την Επανάσταση, δεν εσυλλογισθήκαμε ούτε πόσοι είμεθα ούτε πως δεν έχομε άρματα ούτε ότι οι Τούρκοι εβαστούσαν τα κάστρα και τας πόλεις, αλλά ως μία βροχή έπεσε εις όλους μας η επιθυμία της ελευθερίας μας, και όλοι, και ο κλήρος μας και οι προεστοί και οι καπεταναίοι και οι πεπαιδευμένοι και οι έμποροι, μικροί και μεγάλοι, όλοι εσυμφωνήσαμε εις αυτό το σκοπό και εκάμαμε την Επανάσταση».

Και αυτό δεν θα ήταν δυνατόν να συμβεί, αν δεν είχε προηγηθεί στο β' μισό του 18^{ου} και στις αρχές του 19^{ου} αιώνα η αναγέννηση της Παιδείας, που ονομάστηκε αργότερα από τους μελετητές **Νεοελληνικός Διαφωτισμός**. Παντού, ιδρύονταν σχολεία και φωτισμένοι Δάσκαλοι του Γένους όπως ο Ευγένιος Βούλγαρης, ο Άνθιμος Γαζής, ο Ρήγας Βελεστινλής κ.α. δίδασκαν σ' αυτά και έτσι το έθνος μας αποκτά τη συνείδηση της ύπαρξής του και στη συνέχεια την επιθυμία να αγωνιστεί για να αποτινάξει τον οθωμανικό ζυγό. Χωρίς το Νεοελληνικό Διαφωτισμό οι επαναστατικές ιδέες της Φιλικής Εταιρίας δεν θα έβρισκαν γόνιμο έδαφος στις καρδιές των υπόδουλων Ελλήνων.

Δεν θα αναφερθώ με λεπτομέρεια στα γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης· άλλωστε δεν είναι αυτός ο σκοπός μιας ομιλίας για να τιμηθεί η επέτειος της έναρξης της Επανάστασης. Θα ήθελα να σταθώ όμως σε δύο σημεία του Αγώνα που, αν και δεν ανήκουν στις ένδοξες στιγμές του, πρέπει όμως να αναφέρονται για να αποκτήσουμε **εθνική αυτογνωσία** ως λαός.

Το πρώτο είναι οι δύο εμφύλιοι πόλεμοι που έγιναν μέσα στην Επανάσταση κατά τα έτη 1823 & 1824, οι οποίοι έθεσαν σε κίνδυνο την Επανάσταση και το άλλο τα δάνεια του Αγώνα.

Αν και τα δύο πρώτα χρόνια οι Έλληνες αγωνίστηκαν ενωμένοι κατά των Οθωμανών και κατάφεραν να ελευθερώσουν σχεδόν ολόκληρη την Πελοπόννησο, τη Στερεά Ελλάδα, τα νησιά του Αργοσαρωνικού, τις Κυκλάδες τη Σάμο και τα Ψαρά, εντούτοις κατά τα έτη 1823 & 1824 ξεσπούν δύο Εμφύλιοι πόλεμοι για την εξουσία, οι οποίοι έθεσαν σε διακινδύνευση την έκβαση του Αγώνα. «*Η Διχόνοια που βαστάει / Ένα σκήπτρο η δολερή / Καθενός χαμογελάει, / Πάρ' το, λέγοντας, και συ*», γράφει ο Σολωμός σε μια στροφή του «**Ύμνου εις την Ελευθερία**». Οι Τούρκοι εκμεταλλεύτηκαν τις

εμφύλιες διαμάχες και, σε συνεργασία με τους Αιγύπτιους, κατά τα έτη 1825 – 1827 ανακαταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της Πελοποννήσου, τη Στερεά Ελλάδα, τα Ψαρά την Κάσο & την Κρήτη. Η Επανάσταση πέρασε δύσκολες στιγμές και μόνο στην Ανατολική Πελοπόννησο & στα νησιά του Αργοσαρωνικού απομένουν ορισμένες επαναστατικές εστίες. Χρειάστηκε τελικά η παρέμβαση των τριών Δυνάμεων Αγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας και η Ναυμαχία του Ναυαρίνου για να κερδίσουμε την ανεξαρτησία μας. Αυτό είχε σαν συνέπεια οι Μεγάλες Δυνάμεις να αυτοαναγορευτούν σε **Προστάτιδες Δυνάμεις και να θέσουν την ανεξαρτησία της Ελλάδας υπό την εγγύησή τους**. Έτσι διατηρούσαν για τον εαυτό τους το δικαίωμα να παρεμβαίνουν στα εσωτερικά του καινούργιου κράτους, κάτι που έκαναν σε όλη τη διάρκεια του 19^{ου} αι. και σε μεγάλο μέρος του 20^{ου} αι. Ενώ, αν οι Έλληνες συνέχιζαν ενωμένοι τον Αγώνα για Ανεξαρτησία και δεν ξεσπούσαν οι εμφύλιες συγκρούσεις του 1823 –1824, αυτό θα το είχαμε αποφύγει σε μεγάλο βαθμό...

Και έρχομαι τώρα στο ζήτημα των δύο δανείων που πήραν από την Αγγλία οι Έλληνες κατά τη διάρκεια του Αγώνα για να καλύψουν τις οικονομικές ανάγκες του Αγώνα της Ανεξαρτησίας. Το ζήτημα έχει δύο διαστάσεις: τη διπλωματική και την καθαρά οικονομική. Όσον αφορά τη διπλωματική διάσταση, τα δάνεια αυτά ήταν μια **μορφή έμμεσης αναγνώρισης από την Αγγλία της διοίκησης της επαναστατημένης Ελλάδας ως εμπόλεμο κράτος**. Όσον αφορά την καθαρά οικονομική διάσταση, τα δάνεια δόθηκαν με επαχθείς όρους και μικρό μόνο μέρος του ονομαστικού κεφαλαίου τους έφτασε στην Ελλάδα για να καλύψει τις ανάγκες του Αγώνα. Ακόμα όμως και αυτό το μικρό μέρος των χρημάτων που έφτασε στην Ελλάδα σπαταλήθηκε από τις κυβερνήσεις των ετών 1825 – 1826 στις εμφύλιες συγκρούσεις. Έτσι, ταυτόχρονα σχεδόν με τη γέννηση του νεοελληνικού κράτους, ξεκινά και μια από τις παθογένειες που αντιμετωπίζουμε σαν χώρα μέχρι σήμερα: αυτή της οικονομικής μας εξάρτησης από το εξωτερικό.

Παρ' όλα αυτά, η Ελληνική Επανάσταση είναι το **μείζον γεγονός της νεότερης ιστορίας μας** αφού με τον ηρωισμό τους οι Έλληνες εκείνης της γενιάς κατάφεραν να ελευθερώσουν μια μικρή έστω γωνιά της ελληνικής γης που περιλάμβανε τη Στερεά, την Πελοπόννησο, τις Κυκλάδες, τις Βόρειες Σποράδες και τα νησιά του Αργοσαρωνικού. Το αποτέλεσμα αυτό δεν ανταποκρίνονταν στις θυσίες που έκαναν και άλλες περιοχές που επαναστάτησαν, όπως η Κρήτη, η Σάμος, η Χίος, η Κάσος, τα Ψαρά, που τελικά έμειναν εκτός των εδαφών που συμπεριλήφθηκαν στο νεοελληνικό κράτος. Αυτή η μικρή γωνιά όμως που ελευθερώθηκε αποτέλεσε το εφελτήριο για την απελευθέρωση και των υπόλοιπων αλύτρωτων περιοχών στα χρόνια που ακολούθησαν.

Η 25η Μαρτίου, ως σύμβολο της διαχρονικής Αντίστασης των Ελλήνων – και κατά επέκταση όλων των καταπιεζομένων λαών του πλανήτη- ενάντια στην πικρή Τυραννία, εξακολουθεί σήμερα να παραμένει, πολλά χρόνια μετά, μια ημερομηνία «επικίνδυνη» για τους εξουσιαστές μας. Επικίνδυνη, διότι υπενθυμίζει ες αεί το αιώνιο χρέος κάθε πραγματικά Ελεύθερου ανθρώπου να πολεμήσει για το Δίκαιο και την Ελευθερία. Η εξέγερση εκείνη των υποδουλωμένων Ελλήνων που συγκλόνισε για επτά ολόκληρα χρόνια όλη την

πολιτισμένη ανθρωπότητα δεν στρεφόταν μόνο ενάντια στα συμφέροντα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Στρεφόταν καίρια και κατά των συμφερόντων της «Ιεράς Συμμαχίας», της σκληρής Αντίδρασης της εποχής που δεν ανεχόταν την παραμικρή απόπειρα «βίαιης ανατροπής» της τότε ισχύουσας Τάξεως.

Η 25^η Μαρτίου δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια απολαυστική αργία, μια εορταστική επέτειο με σημαιοστολισμούς, παρελάσεις και άλλες τιμητικές εκδηλώσεις, αλλά ως η ημέρα εκείνη που μας υποχρεώνει να αναζωπυρώσουμε την ιστορική μας κληρονομιά αντιλαμβανόμενοι το ιερό μας χρέος, συνειδητοποιώντας την ταυτότητά μας και επαναπροσδιορίζοντας το ρόλο μας ως έθνος και ως πολίτες.

Ένας λαός γράφει την ιστορία του, όχι για να αφηγηθεί το παρελθόν του, αλλά για να δηλώσει αυτό που θέλει να είναι στο μέλλον.

Η Ελλάδα επομένως δεν είναι μονάχα παλιά δόξα αλλά αδιάκοπη ζωή και δράση δική μας πάνω σ' αυτή τη γη που τόσος πόνος των πατέρων μας και τόσο αίμα την ποτίζει. Η Ελλάδα είναι κάτι που δεν πεθαίνει, είναι ο αιώνιος έρωτας των Ελλήνων για τη ζωή και την ελευθερία.

Τι άραγε μας δείχνει το '21; Πάντως πέρα απ' όλα δείχνει την αγάπη για μια ανεξάρτητη ζωή, δείχνει σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι αγωνιστές του '21 δε μας πρόσφεραν τα όπλα τους. Αυτά είναι απαρχαιωμένα και βρίσκονται στο μουσείο. Μας πρόσφεραν το αθάνατο μήνυμα ότι ο άνθρωπος νοείται άνθρωπος μόνο ως ελεύθερος ζώντας σε συνθήκες ελευθερίας.

Επομένως σήμερα το μήνυμα της 25ης Μαρτίου είναι πιο επίκαιρο από ποτέ! Μας καλεί να ακούσουμε τις θεϊκές συμβουλές και ν' αγαπήσουμε αληθινά τον συνάνθρωπό μας. Μας καλεί να επαναστατήσουμε ενάντια σ' όλα αυτά τα νοσηρά φαινόμενα στη ζωή μας που μας οδηγούν σε ηθικό μαρασμό. Μας καλεί να αναλάβουμε τις ευθύνες μας ώστε να βελτιωθούμε ως άτομα και ως πολίτες..

Καθίσταται λοιπόν αναγκαία η αφύπνισή μας και η προβολή αντιστάσεων άμυνας σε οτιδήποτε μας υποδουλώνει πνευματικά και ψυχικά. Το χρέος μας δεν είναι παρά να διδαχθούμε από τις αρετές των προγόνων μας να στολίσουμε με νέες δάφνες τη δόξα της Πατρίδας μας, να προσθέσουμε νέες σελίδες στην ιστορία της και ως ελεύθεροι ηθικά πολίτες να κλείσουμε στις καρδιές μας τους στίχους από τις ωδές του Ανδρέα Κάλβου: «Θέλει αρετήν και τόλμην η ελευθερία».

Ας μην ξεχνούμε εξάλλου πως, μέσα από τις μεγαλύτερες αντιξοότητες γεννιέται η μεγαλύτερη ελπίδα.

Ιερή παρακαταθήκη η προτροπή του Μακρυγιάννη: «Τούτη την πατρίδα την έχομεν όλοι μαζί, σοφοί και αμαθείς, πολιτικοί στρατιωτικοί και οι πλείον μικρότεροι άνθρωποι».

Σήμερα λίγο πριν ολοκληρωθούν 200 χρόνια από τον ηρωικό επαναστατικό αγώνα των προπατόρων μας βρισκόμαστε μπροστά σε παρόμοιες παγκόσμιες πανανθρώπινες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσουμε με το ίδιο ελληνικό αγωνιστικό πνεύμα αντίστασης εκείνου του καιρού. Είμαστε κληρονόμοι και χρωστάμε να φυλάξουμε, να

παραδώσουμε στα παιδιά μας τους καρπούς αιώνων πολιτισμού, αγώνων και δημιουργίας του λαού μας.

Σήμερα και πάλι ως σκλαβωμένοι στον «σύγχρονο» τρόπο ζωής και τους τυράννους αυτού του κόσμου αντικαταστήσαμε την πίστη στο ηθικό και δίκαιο με την υποταγή στους κυρίαρχους, το ήθος και την παιδεία με τον πλούτο, την δικαιοσύνη με τη δύναμη και την εξουσία. Αντικαταστήσαμε την εγκράτεια, τη λιτότητα, το μέτρο με το κέρδος την υπερκατανάλωση, τη σπατάλη. Αντικαταστήσαμε το κοινό καλό με το προσωπικό συμφέρον, την αξιοκρατία με τη πλουτοκρατία. Αντικαταστήσαμε την κατανόηση την καλοσύνη την αλληλεγγύη με τον εγωισμό την σκληρότητα τον ανταγωνισμό.

Παραδώσαμε τα «όπλα μας» στους αντιπάλους.

Τί θα έλεγαν, τι θα έκαναν, τι θα έγραφαν αλήθεια αν ζούσαν στις μέρες μας ο Ρήγας Φεραίος, ο Κοραΐς, ο Γιάννης Μακρυγιάννης, οι οπλαρχηγοί, οι Μεσολογγίτες, οι Σουλιώτισσες, ο Σολωμός, ο Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, ο ΠατροΚωσμάς ο Αιτωλός. Μήπως περιμένουμε από εμάς να πούμε, να γράψουμε, να κάνουμε αυτό που πρέπει ; Υπάρχει άραγε σήμερα λαός αντάξιος των προγόνων μας, έτοιμος να θυσιαστεί για να διαφεντέψει το τόπο του και να ελευθερώσει την πατρίδα; Λαός να εκπληρώσει το χρέος του απέναντι στους νεκρούς και στους αγέννητους;

Κυρίες και Κύριοι,

Δε θα σας κουράσω άλλο. Θα κλείσω αυτές τις σκέψεις όχι μ' αυτή τη κούφια αναφώνηση «Ζήτω το έθνος» στην οποία καταλήγουν συνήθως οι πανηγυρικοί λόγοι, αλλά με μια ευχή.

Εύχομαι τα σωτήρια μηνύματα του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου και του ηρωικού αγώνα των προγόνων μας να φωτίσουν και πάλι όλους εμάς όλο το λαό μας και τους λαούς όλου του κόσμου, οδηγώντας τη ζωή μας σε δρόμους αλήθειας, κοινωνικής και πνευματικής αφύπνισης, ειρήνης, ελευθερίας, κοινωνικής δικαιοσύνης, δημιουργίας και προκοπής. ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ.